

Sukladno članku 45. Statuta Instituta i članaka 19. i 20. Etičkog kodeksa Instituta za antropologiju u Zagrebu, na temelju zaključka na 7.7. točku Dnevnog reda, 226. izvanredne sjednice Znanstvenog vijeća od 6. ožujka 2023., Broj: 20230735 , predsjednik Znanstvenog vijeća prof. dr. sc. Ivor Janković 3. 2. 2025. g. donosi

POSLOVNIK O RADU ETIČKOG POVJERENSTVA INSTITUTA ZA ANTROPOLOGIJU

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovaj Poslovnik uređuje ovlasti, sastav i način rada Etičkog povjerenstva Instituta za antropologiju (u daljnjem tekstu: Institutu).

Članak 2.

Etičko povjerenstvo je savjetodavno tijelo koje, ovisno o tipu zahtjeva koji mu se upućuje:

- daje tumačenja Etičkog kodeksa Instituta te provodi postupak utvrđivanja etičnosti ponašanja zaposlenika i vanjskih suradnika Instituta sukladno odredbama Etičkog kodeksa;
- donosi mišljenje o etičkoj prihvatljivosti istraživanja koja uključuju ljude, njihov biološki materijal i podatke, a koja se predlažu u okviru znanstvene i stručne djelatnosti Instituta.

Članak 3.

Etičko povjerenstvo daje preporuke za razmatranje etičkih pitanja vezanih uz istraživanja koja se na Institutu provode (u području biomedicine i zdravstva te društvenih, humanističkih, prirodnih i biotehnoloških znanosti). Te preporuke formulirane su u obrascu „Temeljni obrazac za prijavu znanstvenog istraživanja na ljudima“ Instituta, kao i u „Uputama za sastavljanje obavijesti za ispitanike i suglasnosti sa sudjelovanjem u istraživanju“. Navedeni dokumenti nalaze se na službenoj web stranici Instituta.

Članak 4.

Etičko povjerenstvo se pri donošenju mišljenja o etičkim pitanjima, koja se pojavljuju u predloženim istraživanjima, oslanja na univerzalna etička načela, slijedi međunarodne i nacionalne pravne standarde u zaštiti digniteta, prava i dobrobiti ispitanika koji sudjeluju u istraživanju te jamči zaštitu vrijednosti i običaja lokalne zajednice kojoj pripadaju.

Etičko povjerenstvo usvaja načela i primjenjuje normativne akte (preporuke, deklaracije i rezolucije) domaćih i međunarodnih stručnih udruženja nadležnih za pojedino istraživačko područje (primjerice: „Helsinška deklaracija“, preporuke za liječnike koji obavljaju biomedicinska istraživanja na ljudima, Helsinki 1964., dopunjene u Tokiju 1975., u Veneciji 1983., i Hong Kongu 1989.), „Međunarodni kodeks liječničke etike“ (London 1949., dopunjeno u Sydneyju 1968. i Veneciji 1983.), kao i s odredbama Opće uredbe o zaštiti podataka (GDPR) Europskog parlamenta i Vijeća.

Članak 5.

Etičko povjerenstvo svojim tumačenjima, mišljenjem i preporukama pridonosi odlučivanju ovlaštenih tijela Instituta.

Članak 6.

Etičko povjerenstvo je neovisno tijelo koje u svom radu može surađivati s tijelima državne uprave, drugim etičkim povjerenstvima, ustanovama i drugim pravnim osobama u Republici Hrvatskoj i inozemstvu.

II. SASTAV ETIČKOG POVJERENSTVA

Članak 7.

Etičko povjerenstvo se sastoji od sedam članova, pet zaposlenika Instituta i dva vanjska člana. Od članova koji su zaposlenici Instituta, tri su člana zaposlenici na znanstvenim radnim mjestima, dok su dva člana zaposlenici na stručnim radnim mjestima.

Vanjske članove čine osobe iz redova uglednih znanstvenika, stručnjaka različitih znanstvenih područja.

Članak 8.

Predsjednika i članove Etičkog povjerenstva imenuje Znanstveno vijeće Instituta.

Pri imenovanju vodi se računa o ravnomjernoj zastupljenosti znanstvenika iz različitih znanstvenih područja (biomedicine i zdravstva te društvenih, humanističkih, prirodnih i biotehnoloških znanosti).

Pri imenovanju vodi se računa o ravnomjernoj spolnoj zastupljenosti članova Etičkog povjerenstva.

Mandat članova Etičkog povjerenstva traje četiri godine.

III. NAČIN RADA ETIČKOG POVJERENSTVA

Članak 9.

Postupak pred Etičkim povjerenstvom pokreće se zahtjevom koji se upućuje predsjedniku Etičkog povjerenstva.

Zahtjev za procjenu etičnosti podnosi se u pisanom obliku.

Zahtjev mora biti obrazložen i argumentiran te potpisan od strane podnositelja.

Zahtjev mora sadržavati sve potrebne činjenice i dokaze na kojima se zahtjev temelji te druge podatke koji su od značenja za odlučivanje.

U slučaju da je procjena etičnosti potrebna za istraživanje koje će se provesti u svrhu izrade doktorske disertacije, prijavu podnosi doktorand.

U slučaju da voditelj istraživanja nije siguran treba li njegovo istraživanje procjenu etičnosti, on može prije pokretanja postupka zamoliti predsjednika Etičkog povjerenstva za mišljenje, uz obrazloženje svih relevantnih činjenica vezanih uz predmetno istraživanje. Predsjednik Etičkog povjerenstva će po primitku zamolbe provjeriti postoje li uvjeti i potreba za pokretanje postupka procjene etičnosti.

Članak 10.

Za procjenu etičnosti predloženog istraživanja, voditelj projekta treba Etičkom povjerenstvu uz zahtjev dostaviti popunjeni „Temeljni obrazac za prijavu znanstvenog istraživanja na ljudima“ Instituta sa svim traženim prilogima.

Članak 11.

Predsjednik Etičkog povjerenstva zatražit će od podnositelja prijedloga dopune ako se utvrdi da nedostaju podaci potrebni za vođenje postupka.

Ako podnositelj prijedloga u danom roku ne izvrši dopunu, predsjednik Etičkog povjerenstva će zahtjev odbaciti.

Članak 12.

Po pokretanju postupka predsjednik Etičkog povjerenstva može tražiti potrebna očitovanja od drugih osoba povezanih sa sadržajem zahtjeva, kao što su mišljenja stručnjaka, mišljenja drugih etičkih povjerenstava, kao i drugih nadležnih organizacija i tijela.

Članak 13.

Predsjednik saziva sjednicu Etičkog povjerenstva u pravilu u roku 15 dana od primitka zahtjeva.

Predsjednik može u iznimnim slučajevima odlučiti o održavanju online sjednice pri čemu članovi Etičkog povjerenstva iznose svoje mišljenje u pisanom obliku i dostavljaju ga putem elektronske pošte.

Članak 14.

Etičko povjerenstvo pravaoaljšano odlučuje kada u odlučivanju sudjeluje najmanje dvije trećine članova.

Sjednici mogu nazočiti i druge osobe, kad je to prema ocjeni predsjednika Etičkog povjerenstva nužno radi razjašnjenja određenih pitanja i lakšeg donošenja mišljenja. Ove osobe ne sudjeluju u donošenju odluke Etičkog povjerenstva.

Sjednicu vodi predsjednik Etičkog povjerenstva.

Članak 15.

Član Etičkog povjerenstva koji je u pojedinom predmetu u sukobu interesa ne sudjeluje u raspravi o tom predmetu i suzdržan je prilikom glasovanja o njemu.

Članak 16.

Pri donošenju mišljenja nastoji se postići konsenzus svih članova Etičkog povjerenstva.

Ako to nije moguće, mišljenje se donosi na temelju stajališta većine članova Etičkog povjerenstva.

Ako mišljenje nije dano jednoglasno, izdvojeno mišljenje se na zahtjev člana Etičkog povjerenstva koji ima različito stajalište može priložiti uz prihvaćeno mišljenje većine članova Etičkog povjerenstva.

Članak 17.

Etičko povjerenstvo će zahtjev odbaciti ako nije ovlašteno da o njemu odlučuje, ako je o istoj stvari već odlučilo, ako u danom roku podnositelj ne izvrši ispravak ili dopunu zahtjeva te ako ne postoje druge pretpostavke za odlučivanje o suštini stvari.

Ako davanje mišljenja ovisi o odluci suda ili drugog ovlaštenog tijela, Etičko povjerenstvo može odgoditi donošenje mišljenja do pravomoćnog okončanja spomenutih postupaka.

Članak 18.

Mišljenje se u pisanom obliku dostavlja podnositelju zahtjeva i ravnatelju Instituta.

Mišljenje potpisuje predsjednik Etičkog povjerenstva.

IV. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 19.

Uporaba muškog roda u formulacijama ovog Poslovnika podrazumijeva osobe svih rodnih identiteta.

Članak 20.

Ovaj Poslovnik o radu Etičkog povjerenstva stupa na snagu danom objave na Oglasnoj ploči i mrežnim stranicama Instituta za antropologiju.

Stupanjem na snagu ovog Poslovnika prestaje važenje i primjena Poslovnika o radu Etičkog povjerenstva od 19. 12. 2016. g., Urbr: 1.14.-2259/16.

Prof. dr. sc. Ivor Janković,

Predsjednik Znanstvenog vijeća Instituta za antropologiju